



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 10260
Tarih : 21.12.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ev içi emeğin değerinin tanınması ile ilgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

Serpil Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	23 Aralık 2020	Esas No: 2/3268

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR HSK. LİGİ
21 Aralık 2020
Namiara

TBMM
GENEL EVRAK
21 Aralık 2020
No. 756294
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

Cinsiyetçi iş bölümüne bağlı olarak 'ev kadınlarının' sayısı her geçen gün artmaktadır. Araştırmalar kadınların % 49'unun ücretsiz ev işçisi olduğunu, sadece 2019 yılında 500 bin kadının ev içi hizmetler nedeniyle ücretli çalıştığı işlerinden ayrılmak zorunda kaldıklarını göstermektedir.

Covid-19 pandemisi de pek çok kadının ekonomik özerkliklerini kaybetmesine, aileye veya erkeklere bağımlı olmasına ve yoksullaşmasına neden olmuştur.

Kadınlara verilen ücretlerin düşüklüğü, işlerin eğreti olması, kamusal kreş ve bakım hizmetlerine erişemeyişi kadınları ev içi rolleri kabul etmeye itmekte; çocuklara, bakıma muhtaç yaşlı, hasta, engelli bireylere bakmaya mecbur kılmaktadır. Kadınlar evi çekip çevirirken bütün ailenin yükünü sırtlanmakta, temizlikten, yemek yapmaya, çocukların eğitiminden, alışverişe, bakım hizmetine her gün yeniden üretim işlerinin bütün aşamalarını yerine getirmektedirler. Kadınların görünmeyen emeği üzerine kurulan bu düzen, erkek egemen anlayışla şekillenen kadının ev içi rollerini de pekiştirmektedir.

Ev içi şiddet de yine ev kadınlarının karşı karşıya bulunduğu en ciddi risklerdendir. Türkiye'de her gün en az bir kadın erkek şiddeti ile yaşamını yitirmektedir. Bunların önemli bir bölümü eş ya da birinci derece akrabalarından yani ev içi şiddetten kaynaklanmaktadır.

Olağan koşullarda dahi kadınlar için dışarıya kadar tehlikeli olan evlerde Covid-19 pandemisi sürecinde özellikle de karantina döneminde evde kalan kadınlara yönelik erkek şiddetinin ciddi oranda artması, evdeki gündelik işlerin ve bakım hizmetlerinin artan yükü kadının emek sömürüsünün yeniden gündeme gelmesine neden olmuştur.

'Ev kadınlarının' emeklerinin bir karşılığı olmadığı gibi, sosyal güvenlik hakları ya yoktur ya da 'kocaya veya babaya bağımlı' olarak bulunmaktadır. Eşi işsiz ya da güvencesiz ev kadınının da sosyal güvenlik hakları bulunmamaktadır. Önemli bir üretim alanı olan evlerde ev kazaları adı altında görünmez kılınan çalışmaya bağlı kazalar ve hastalıklar yaşanmaktadır. Türkiye'de iş yasasına göre haftada çalışma süresi 45 saattir. Kadınların ev içi mesaisinin uzunluğuyla kıyasladığımızda kadınların ne kadar fazla karşılıksız emek harcadığını görebiliriz. Türkiye'de bir araştırmaya göre ev kadınların yaklaşık 69.2'si ev işlerini bir yardımcı olmadan tek başına yapmaktadır. İngiltere'de bir sigorta şirketinin yapmış olduğu araştırmada; kadınların ev işleri ve çocuk bakımı için haftada ortalama 74 saat vakit harcadıklarını göstermiştir. Bir ev içerisinde yapılan temel işler; yemek, temizlik, ütü, çocuk bakımı gibi işler profesyonel istihdam alanında ayrı ayrı adlandırılan iş kollarıdır. Hane içinde yapılan işler sayısız işkolunda yapılan işlere bedeldir. Evdeki üretimin piyasa karşılığı, çamaşırhane, çocuk yuvası, huzur evi, kuru temizleme, lokanta, sağlık merkezi ve daha pek çok sektörde üretilmektedir. Bakım hizmetlerinin kamusal alanda ve yurttaşlara bir hak olarak sunulmaması sebebiyle engelli, hasta ve yaşlı bakıma muhtaç kişilere de evde kadınların bakması bir zorunluluk haline gelmiştir. Sosyal devlet ilkesi gereği bakıma muhtaç kişilere karşı asıl olarak devlet yükümlülüklerini üstlenmelidir. Kreş, bakıma muhtaç kişiler için rehabilitasyon merkezleri, çamaşırhaneler vb. ev içi işleri kamusallaştıracak politikalar hayata geçirilmelidir.

Bu sebeple ülke genelindeki yoksulluğu aşmak, kadınların görünmeyen emeğini görmek ve tanımak için, kadınların toplumsal, siyasal ve ekonomik hayata eşit katılımını

sağlayıncaya kadar; tüm ev kadınlarının sigortalanması ve emeklilik hakkına kavuşması sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak sağlanmalıdır.

Bu noktada gösterilecek çaba kadın yoksulluğunu yenmeye katkı sunmak kadar, toplumsal cinsiyet rollerini sorgulamayı, pandemiye karşı kadınları korumayı, kadın emeğinin gayrisafi milli hasıladaki görünmeyen payından kadınların bir nebze olsun dönmesini sağlamayı, toplumun, erkeğin, devletin kadınlara olan borcunun ödenmesine de bir yerden başlamak anlamına gelecektir.

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 - 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 3. Maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“32. Hane içi ücretsiz çalışan: Hane içerisindeki ücretlendirilmemiş aile içi iş yükünün sorumluluğunu üstlenerek; ev ve aile ilişkileri ile evin yönetimi ve düzenlenmesi mesleğini sürekli olarak yapan kişidir.”

MADDE 2- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunun 4. Maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkranın (b) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler; 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanuna tabi jokey ve antrenörler, bu Kanun kapsamında sigortalı sayılmayı gerektirecek bir çalışması bulunmayan ve sosyal güvenlik primleri Hazinesin Sosyal Güvenlik Kurumlarına aktaracağı yardımlar tertibinden karşılanan hane içi ücretsiz çalışanlar hakkında da uygulanır. Hane içi ücretsiz çalışanlara ilişkin giderler ayrıca genel bütçeden karşılanır.”

MADDE 3- 5510 Sayılı Kanunun 7 inci Maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“ Hane içi ücretsiz çalışanlar için başvurdıkları tarihi takip eden aybaşından itibaren,”

MADDE 4- 5510 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

“12) Hane içi ücretsiz çalışanlar için bu niteliklerini kaybettikleri ay sonundan,”

MADDE 5- 5510 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi ise tescil işlemi taraflardan herhangi birinin tercihi yönünde yapılır.”

MADDE 6- Bu Kanun yayımını takip eden aybaşında yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.